
Medailonek Františka Brábka

Medailonek Františka Brábka

František Brábek (9. 12. 1848 – 23. 5. 1926) se narodil v Branovicích u Týna nad Vltavou. Jeho otec poté působil jako politický úředník v Uhrách, kde mladý František nakonec strávil sedm let svého dětství a kde také začal navštěvovat maďarské gymnázium v Miskolci. Po návratu do Čech v roce 1862 pokračoval nejprve na pražském Akademickém gymnáziu, později na reálném gymnáziu v Táboře. Po maturitě se v roce 1868 vrátil do Prahy na studia a zapsal se na Filozofickou fakultu, kde poslouchal zejména přednášky z přírodovědy a z moderních jazyků.

Byl ustanoven sekretářem redakce Riegrova Slovníku naučného, stal se také externím spolupracovníkem Národních listů. Díky tomu se mohl seznámit s předními českými literáty tehdejší doby (mj. s Janem Nerudou). Později byl jmenován úředním translátorem jazyka maďarského a od roku 1875 učil maďarštinu na české vysoké škole technické.

Ke konci ledna 1883 adresoval profesorskému sboru české Filozofické fakulty žádost o přípuštění za lektora jazyka a literatury maďarské, což sbor odsouhlasil a k čemuž 15. března 1883 dalo své svolení i ministerstvo kultu a vyučování. Od zimního semestru 1883/1884 až do své smrti vypisoval dvě lektorská cvičení týdně, přičemž první bylo věnováno mluvnici maďarštiny a praktickým cvičením, druhé pak četbě maďarské literatury.

Přispíval do českých periodik zprávami o Uhrách a o maďarské literatuře stejně jako do českých naučných slovníků (Riegrův, Ottův). Publikoval rovněž v maďarských časopisech. Knižně zpracoval jednu ze svých několika cest po Uhrách (Procházky po Uhrách, 1874). Vydal česky psanou mluvnici a cvičebnici jazyka maďarského, která se dočkala sedmi vydání. Sestavil první větší slovník maďarsko-český a česko-maďarský – tyto dva svazky byly po desítky let jedinými příručkami svého druhu. Dále vytvořil obsáhlé slovníky úřední terminologie a pětkrát vydaný slovník kapesní stejně jako maďarskojazyčnou učebnici češtiny a slovníček maďarsko-německý a německo-maďarský.

Velmi významnou částí jeho díla byly překlady z maďarské literatury, kterých knižně a časopisecky publikoval přes tři desítky. Mimo jiné při nich spolupracoval s Jaroslavem Vrchlickým (kterého také s nevalným úspěchem učil nějaký čas maďarštinu). Mezi nejvýznamnější výsledky jejich spolupráce patří překlad dramatu Tragédie člověka Imreho Madáče, eposu Budova smrt Jánose Aranye a básní Sándora Petőfiho. Z francouzštiny přeložil román Julesa Vernea pod titulem Tajemný ostrov.

Byl nejvšestrannějším propagátorem maďarské kultury v Čechách ve své době a ani předchozí odstavce nepostihují veškerou jeho bohatou veřejnou a profesní činnost. Za své zásluhy byl v Uhrách jmenován dopisujícím členem Kisfaludyho společnosti a čestným členem společnosti Petőfiho.